

Nota Bene

Januari 2019

Drie manieren om aan leesplezier te werken

Een positieve houding tegenover lezen hangt samen met een hogere leesvaardigheid, zo blijkt uit diverse onderzoeken. Een kind dat graag leest, leest meer en beter, en zal daardoor ook weer sneller opnieuw een boek gaan lezen. Lees de suggesties.

1. Maak gebruik van landelijke activiteiten

Met de leesvaardigheid en het leesplezier is het in Nederland niet goed gesteld, blijkt uit het jongste inspectieverslag *De Staat van het Onderwijs*. In het internationale PIRLS-onderzoek naar leesprestaties daalde Nederland tussen 2001 en 2016 van de tweede naar de veertiende plaats. Slechts een derde van de leerlingen voelt zich bij de leesles betrokken en minder dan een kwart vindt lezen 'erg leuk'. Dat is internationaal gezien (er doen vijftig landen mee) de op een na laagste score.

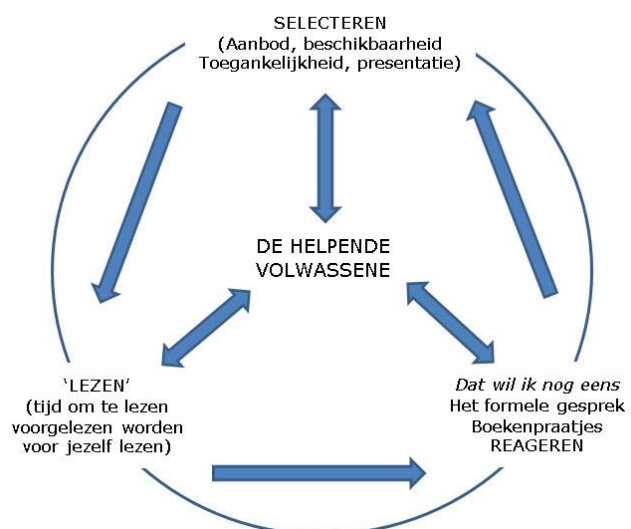
'Wie leest, leeft duizend levens tegelijk' (C.S. Lewis)

Ook in het digitale tijdperk blijft lezen belangrijk, en lezen promoten kan op vele manieren. Denk maar aan alle activiteiten die op scholen plaatsvinden rondom de Kinderboekenweek.

Er zijn veel meer landelijke activiteiten, zoals De Nationale Voorleeswedstrijd, De Poëzieweek, Nederland Leest Junior, De Annie M.G. Schmidtweek, De Nederlandse Kinderjury, enzovoort. Maar ook door 'gewoon' voor te lezen in de groep en leerlingen vaak zelf te laten lezen, kunnen leerkrachten het lezen bevorderen.

2. Leesplezier stimuleren met de leescirkel

De Engelse schrijver en jeugdliteratuurdeskundige Aidan Chambers ontwikkelde de leescirkel. Volgens dit model dient de leerkracht (de helpende volwassene) aandacht te besteden aan kiezen, lezen en reageren. De leerkracht zorgt voor allerlei soorten teksten en helpt leerlingen hier een keuze uit te maken. De leerlingen krijgen vervolgens tijd en rust om te kunnen lezen. Praten over wat er gelezen is,

kan betekenen dat er opnieuw een keuze wordt gemaakt uit het aanbod en de leescirkel nog eens wordt doorlopen.

In zijn boek *Leespraat* geeft Chambers voorbeelden van vragen die gesteld zouden kunnen worden tijdens het praten over boeken, zoals:

- Zijn je tijdens het lezen, of als je er nu over nadenkt, woorden opgevallen of zinnen die je mooi vond? Of lelijk?
- Ken je andere boeken die hierop lijken?
- Was er iets in dit boek dat je zelf wel eens hebt meegemaakt?
- Is dit een boek om vlug te lezen of juist heel langzaam?
- Welke verhaalfiguur boeide jou het meest?

3. Nieuwe boeken? Houd een stemronde

Als iemand met enthousiasme over een boek praat, kan dat een ander aanzetten om dat boek ook te willen lezen. Denk maar eens aan het effect dat het boekenpanel van het tv-programma *DWDD* heeft op de verkoop van de besproken boeken. Ook op school merken leerkrachten vaak dat, wanneer (nieuwe) boeken onder de aandacht worden gebracht door bijvoorbeeld een fragmentje voor te lezen, leerlingen nieuwsgierig worden. Als de boeken (nog) niet voorhanden zijn, kan een plaatje en een korte omschrijving (zie bijvoorbeeld jeugdbibliotheek.nl of lezenoke.nl) ook een startpunt zijn. Bijvoorbeeld voor een stemronde.

Zes boeken

Hieronder staan zes boeken die onlangs zijn verschenen voor kinderen vanaf 8, 9 of 10 jaar. Lees de titels en de korte omschrijving voor en laat de leerlingen hun stem uitbrengen: welk boek zouden zij willen lezen? Probeer het boek dat de meeste stemmen heeft gekregen te lenen bij de bibliotheek of aan te schaffen in de (kinder)boekwinkel.

Wanneer het boek is (voor)gelezen, kunnen diverse vragen/activiteiten aan de leerlingen worden voorgelegd. Bijvoorbeeld:

- Zou je nog steeds stemmen op dit boek?
- Welk cijfer zou je dit boek geven?
- Als je het boek niet uitgelezen hebt: op welke bladzijde ben je gestopt? Heb je een tip voor de schrijver om het boek te verbeteren?
- Kies een spannend/leuk/zielig fragment uit het boek om aan de klas voor te lezen.
- Schrijf een recensie over het boek (korte inhoud, jouw mening).
- Maak een poster bij het boek.
- Maak een woordweb bij de hoofdpersoon uit het boek.
- Bedenk hoe het verhaal verder zou kunnen gaan.
- Verzin een ander einde voor het boek.

Kim Crabeels

De meest eenzame walvis ter wereld

Lilja woont alleen met haar vader op een afgelegen schiereiland. Haar vader gaat vaak lang weg om de zee te onderzoeken. Dan blijft Lilja alleen achter om de vuurtoren en het Noorderlicht te bewaken. Ze sluit vriendschap met de meest eenzame walvis ter wereld.

Prentvertelling met kleurenillustraties. Vanaf ca. 9 jaar.

Andy Stanton

De verschrikkelijke Meneer Gom en de peperkoekmiljonair

De slechte meneer Gom en vieze Willem Wilhelmus de Derde stelen het geld van het rijke peperkoekmannetje. Polly laat het er niet bij zitten.

Eerder verschenen onder de titel Meneer Gum en de Peperkoeken Biljonair. Vanaf ca. 8 jaar.

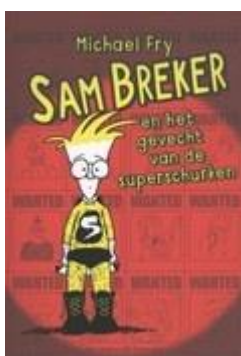

Evelien De Vlieger

Hoe maak ik een vriend?

Felix gaat voor het eerst op kamp, maar hij kent er helemaal niemand. Zijn moeder zegt dat hij wel een vriend zal maken. Maar hoe doe je dat, een vriend maken?

Vanaf ca. 9 jaar.

Michael Fry

Sam Breker en het gevecht van de superschurken

Sam Breker wordt door zijn ouders opgevoed om net zo slecht te zijn als zij. Maar dat lijkt niet te lukken. Ten einde raad schakelen zijn ouders Smeerkees in, de sufste superschurk.

Met veel stripachtige zwart-wittekeningen. Vanaf ca. 10 jaar.

Gerard van Gemert
Het geheim van het voetbaltalent

Jens wil net zo goed kunnen voetballen als zijn vader. Maar op het veld durft hij zich niet te laten zien. Langs de lijn staat vaak een zwerver te kijken. Als Jens hem leert kennen, verandert dat zijn leven.

Vanaf ca. 8 jaar.

Angelique van Dam
Een vriend zonder tanden

Caro vindt overblijven op school vreselijk. Gelukkig kan ze gaan eten bij de bewoners van het bejaardentehuis in de buurt. Al snel sluit ze vriendschap met meneer Hans. Vanaf ca. 9 jaar.

Nieuwsbegrip en meer lezen

Nieuwsbegrip geeft elke week, aansluitend bij het onderwerp, een lijstje met titels van informatieve en fictieboeken. Op de site van Jeugdbieb zijn bovendien filmpjes, apps en websites te vinden over het Nieuwsbegrip onderwerp.

Veel leesplezier!

Iris Mollinger (uitgeefster De Wakkere Muis):

'Een goed boek is het boek dat het kind op dat moment nodig heeft en aanzet tot het lezen van een volgend kinderboek.'

Tekst: Annemieke van de Kamp, adviseur en ontwikkelaar CED-Groep.

Bronnen:

- Algemene Handleiding Nieuwsbegrip (www.nieuwsbegrip.nl)
- www.nrc.nl
- www.jeugdbibliotheek.nl
- Aidan Chambers, (2012), *Leespraat*, Leidschendam: NBD Biblion
- www.lezen.nl

NOTABENE

- www.leesbevorderingindeklas.nl
- www.jeugdbieb.nl/nieuwsbegrip
- lezenoke.nl